

Subject Area
Tourism

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 102
PP: 3016-3024

Arrival
04 July 2022
Published
30 September 2022
Article ID Number
64432

Article Serial Number
18

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/8/sssj.64432>

How to Cite This Article
Bozyiğit, R. & Özkaral, T. C. (2022). "Saklıkent Kanyonu'nun (Seydikemer-Muğla) Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme"
International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587)
Vol:8, Issue:102;
pp:3016-3024

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Saklıkent Kanyonu'nun (Seydikemer-Muğla) Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on the Tourism Potential of Saklıkent Canyon (Seydikemer-Mugla)

Recep Bozyiğit¹ Tuğba Cevriye Özkaral²

¹ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Konya, Türkiye

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Konya, Türkiye

ÖZET

Saklıkent Kanyonu'nun (Seydikemer-Muğla) Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme, adlı çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Yerli ve yabancı turistlerin Saklıkent Kanyonu'nu nasıl algıladıkları ve betimlediklerine odaklanılarak Saklıkent Kanyonu'nun turizm potansiyelinin kullanımına yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Saklıkent Kanyonu, Güneybatı Anadolu'da Muğla ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Kanyon, 29° 24' 20"-29° 32' 10" doğu meridyenleri ile 36° 24' 35"-36° 28' 25" kuzey paralelleri arasında bulunmaktadır. Kanyonun kuzeyinde, Akdağ ve onun batıya uzantısı olan yamaçları; doğusunda, Elmalı Polyesi; güneyinde, Dumanlı Dağı; batısında Eşen Ovası yer almaktadır. Saklıkent Kanyonu'na gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin doğal güzellikleri görmek, tavsiye, merak, turistik gezi, vakit geçirmek amacı ile geldikleri; kanyonun yakın çevresinde bulunan Gizlikent Şelalesi, Tlos Antik Kenti, Yakapark, Dalyan, Letoon-Xanthos, Ölüdeniz, Patara Antik Kenti, Kelebekler Vadisi, Girmeler Kaplıcası, Seydikemer ve çevresi, Göcek, Karadere Plajı, Girdev Yaylası, Faralya ve Kabak Koyu'nun ilgilerini çektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yöre halkının samimi, sıcakkanlı, güler yüzlü, nazik, yardımsever ve çalışkan olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Saklıkent Kanyonu ile ilgili olarak çevre kirliliği, pahalılık, çok kalabalık olması, ulaşım/yol, güvenlik, otopark gibi sorunların olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır. Söz konusu sorunların çözümü ve Saklıkent Kanyonu'nun potansiyelinin daha etkili kullanılabilmesi için tanıtım ve reklam, yol ve çevre düzenlemesi, otopark alanlarının oluşturulması, aktivite, yakın çevrenin doğal ve kültürel değerleri ile entegrasyon, kanyon turizmi ile ilgilenenlerin eğitimi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Saklıkent Kanyonu, Turizm, Potansiyel

ABSTRACT

In the study titled An Evaluation on the Tourism Potential of Saklıkent Canyon (Seydikemer-Mugla), phenomenology, a qualitative research design, was used. The study aimed to make inferences about the use of the tourism potential of Saklıkent Canyon by focusing on how the local and foreign tourists perceive and describe Saklıkent Canyon. Saklıkent Canyon is located in the Southwestern Anatolia within the borders of Mugla province. The canyon is between 29° 24' 20"-29° 32' 10" eastern latitudes and 36° 24' 35"-36° 28' 25" northern longitudes. There is Akdag to the north of the canyon and its slopes extending to the west, Elmalı Polje to the east, Dumanlı Mountain to the south, and Esen Plain to the west. It was concluded that the local and foreign visitors of Saklıkent Canyon came to see the natural beauties as a result of an advice, due to curiosity, for touristic trip, and to spend time, and that Gizlikent Waterfall, Tlos Ancient City, Yakapark, Dalyan, Letoon-Xanthos, Oludeniz, Patara Ancient City, Butterfly Valley, Girmeler Spa, Seydikemer and its surroundings, Gocek, Karadere Beach, Girdev Plateau, Faralya and Kabak Bay, located in the immediate vicinity of the canyon, attracted their attention. In addition, they expressed that the local people were sincere, friendly, polite, kind, helpful and hardworking. It has been revealed that there are problems regarding Saklıkent Canyon such as environmental pollution, high prices, being too crowded, transportation/road, security, and parking. In order to solve these problems and to use the potential of Saklıkent Canyon more effectively, promotion and advertising, road and landscaping, creation of parking areas, organizing activities, integration with the natural and cultural values of the immediate environment, training of those interested in canyon tourism are proposed.

Keywords: Saklıkent Canyon, Tourism, Potential

1. GİRİŞ

Turizm, günümüzde birçok sektörü ilgilendiren bir faaliyet türüdür. Bu açıdan bakıldığında turizmin farklı tanımlarına rastlamaktayız. Özgüç'e göre (2003), turizm, insanların yaşadıkları, çalıştıkları yerlerin dışında başka yerlere, gezmek, eğlenmek, spor, dinlenmek, sağlık, inanç amacı ile gittikleri yerde en az bir gece konaklama şartı ile ve o yerden alışveriş yapmak kaydıyla yaptıkları gezilerdir (Özgüç, 2003:15). Ülke ekonomisine, ulusal ve uluslararası düzeyde katkı sağlayan turizm, sosyal ve kültürel kalkınma süreçlerinin gelişmesine de yardımcı olmaktadır (Kuter ve Ünal, 2009). Ancak sektörün olumlu katkısının devamlılığı, turizm ile çekicilikler arasındaki hassas dengenin korunmasıyla doğru orantılıdır (Güngör, 2018: 501).

Dünyadaki hızlı, ekonomik, sosyal, siyasal ve teknolojik gelişmelerle beraber, turizm tüketim kalıplarında da son zamanlarda büyük bir değişim gözlenmektedir. Gün geçtikçe hızlı bir şekilde artış gösteren turizm faaliyetleri, son dönemlerde alışılmış turizm olgusundan uzaklaşmıştır. Farklı turizm türlerine eğilimin artmasıyla birlikte, tabiatla iç içe abartılı olmayan tesislerde, tahrip olmaması ve temiz bir çevrede aktif tatil yapma isteğinde artış meydana gelmiştir (Tuna, 2007: 47).

Geçmiş yıllarda turizm sektöründe yer alan kişilerin, turizmi sadece ekonomik fayda olarak görmesi üzerine bölgede ortaya çıkan çevresel, sosyal ve kültürel zararlardan kaçınılamamıştır. Günümüzde ise ekonomik faktörlerden ziyade sürdürülebilir kalkınma açısından yarar sağlayacak, çevre dostu turizm olgusu üzerinde durulmaktadır (Tolungüç, 1999). Weaver'a (1999) göre, alternatif turizm olumlu etkileri arttıran ve olumsuz etkileri en aza indirgeyen, doğa temelli bir turizm formunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde sık sık gündeme gelen sürdürülebilirlik; bugünün ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda doğal kaynakları korumak ve gelecek nesillere iyi bir çevre bırakmak için yapılan faaliyetlerdir (Collin, 2004). Doğal, çevresel, biyolojik ve sosyokültürel kaynakların korunmasında ve kayıpların en aza indirilmesinde, turizm alanındaki faaliyetlerin ve getirilerinin gelecekte de arttırılarak, devamını mümkün kılacak tek yol sürdürülebilir turizm ve bunun bir uzantısı olan ekoturizm olgusudur (Akşit, 2007).

Dünya üzerinde 1980'lerde hızla artan turizm faaliyetleri, turizmin doğal ve kültürel kaynaklar üzerinde olumsuz etkilere yol açtığı fikrini de beraberinde getirmiştir. Bunun sonucunda var olan kaynaklarımızın daha uzun sürede kullanılmasına ve korunmasına dayanan; sürdürülebilir turizm, yeşil turizm, doğa turizmi, alternatif turizm, özel ilgi turizmleri ve ekoturizm gibi, odak noktaları neredeyse aynı olan ama farklı şekillerde isimlendirilen turizm türlerinin önemi anlaşılmaya başlanmıştır (Erdoğan, 2003). Ülkemizde daha çok deniz, güneş ve kum turizminin tercih edilmesi doğal, tarihi ve kültürel varlıkların değerlendirilmemesine yol açmaktadır. Türkiye'nin sahip olduğu turizm potansiyelinin açığa çıkarılabilmesi, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesiyle mümkün olacaktır. Turizmde ürün çeşitlendirmenin yapılması, turizmin tüm yıla yayılması, tarihi, kültürel ve doğal kaynakların bir bütün olarak değerlendirilmesi ülke turizmine katkı sağlayacaktır (Uluslan-Batman, 2010: 245). Ayrıca doğal (fiziki) ve beşerî çevrenin iyi tanımlanmış ve değerlendirilmiş olması, sürdürülebilirlik çerçevesinde düzenlemeler yapılmasına imkan tanımaktadır (Güngör ve Vural, 2021).

Bu bağlamda turizm sektörü turist sayısını arttırmak, kıyılarda yoğunlaşan çevresel baskıyı azaltmak, turizm etkinliklerini bütün yılı kapsayacak şekilde uzatmak ve turizmin ekonomik katkısını daha geniş alanlara yayarak sürdürülebilir bir kalkınma modeli oluşturmak için ekoturizm ve rekreasyonel faaliyet yaklaşımı ön plâna çıkmıştır (Godfrey, 1996; Aydınöz, İbret ve İmat, 2012).

Ekoturizm; doğal ve kültürel miras konulu, ziyaretçi ve yerel halkın menfaatlerini gözeten, korumacı ve eğitsel sürdürülebilir turizm faaliyetleridir (Turoğlu ve Özdemir, 2005: 100). Sürdürülebilir turizm tiplerinden biri olan ekoturizm, doğal çevrenin kitle turizminin etkilerinden korunması noktasında farkındalık yaratan ve koruma önlemleri geliştiren bir türdür (Buckley, 2003: 77-78). Sürdürülebilir kalkınma modeli içerisinde son yıllarda yeni bir turizm şekli olarak ortaya çıkan jeoturizm, doğada ender bulunan, görsel güzelliği olan yer şekli ve yapılarına dayalı bir turizm aktivitesidir (Özdemir ve Şenkul, 2008). Jeoturizm bölgenin coğrafi karakterini, çevresini, kültürünü ve kültürel mirasını koruyan, diğer yandan yerel halkı göz ardı etmeyen bir turizm tipidir (Heggie, 2009: 257). Bir bölgenin jeolojik mirası aynı zamanda o bölgenin kültürel mirası konumundadır (Diker, O-Taşkın Deniz, T.- Çetinkaya, A. 2016:335). Bu açıdan Seydikemer ilçesi, jeolojik çeşitliliğin beraberinde getirdiği jeoturizm potansiyeli yüksek alanlara sahiptir. Bu alanlardan birisi de Saklıkent Kanyonu'dur.

Günümüzde yeryüzü şekilleri arasında en dikkat çekici olanlardan birisi de kanyonlardır. Kanyonlar gerek oluşumları gerekse de sahip oldukları morfometrik, flora, fauna ve doğal güzellikleri ile hep insanların ilgisini çekmişlerdir. Türkiye, farklı yörelerinde kanyonları olan ender ülkelerden birisidir. Söz konusu vadilerin oluşum ve gelişim özelliklerine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Soykan, 1996; Bozyiğit, 1997; Tandoğan, 1998; Öztürk, 2005; Aylar-Çoban, 2006; Nazik, 2010; Şengün, 2011; İbret-Cansız, 2016; Doğan-Koçyiğit, 2018). Saklıkent Kanyonu potansiyel özellikleri ile dikkat çeken kanyonlardan birisidir.

Saklıkent Kanyonu, Güneybatı Anadolu'da Muğla ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Kanyon, 29° 24'20"-29° 32' 10" doğu meridyenleri ile 36° 24' 35"-36° 28' 25" kuzey paralelleri arasında bulunmaktadır. Kanyonun kuzeyinde, Akdağ ve onun batıya uzantısı olan yamaçları; doğusunda, Elmalı Polyesi; güneyinde, Dumanlı Dağı; batısında Eşen Ovası yer almaktadır.

Saklıkent Kanyonu'nun oluşum ve gelişiminde tektonik, karstlaşma ve flüvyal süreçlerin etkili olduğu görülmektedir. Kanyonun oluşumunda etkili olan Karaçay önce üstteki Miosen'e ait kalkerler üzerinde gelişmeye başlamış daha sonra da alttaki Jura-Kretase kalkerlerinden oluşan Beydağları otoktonu içine sürempoze olarak gömülmüştür. Bunda epirojenik-kratojenik hareketlerin etkili olduğu anlaşılmaktadır. Batıda, Eşen Çayı Grabeni; doğuda, Lengüme Ovası çökerken; ortada, Beydağları'nın bir uzantısı olan Akdağ kütleli yükselmiştir. Muhtemelen Akdağ antiklinaline dik olarak uzanan Karaçay, Pliosen'de ortaya çıkmış ve epirojenik-kratojenik hareketlerle zayıf durumda bulunan antiklinal eksenini yararak kanyonun bu günkü görünümünü almasına neden olmuştur (Bozyiğit, 1997).

Saklıkent Kanyonu oluşum özellikleri kadar sahip olduğu özellikler ile de dikkati çeker. Kanyonun uzunluğu, selaleleri, iklimi, su kaynakları, flora ve fauna özellikleri başlıca karakteristik özellikleridir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli: Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Fenomenolojik yaklaşımlar, insanların bazı fenomenleri nasıl tecrübe ettiklerini metodolojik, özenli ve derinlemesine bir şekilde resmedilmesini ve betimlenmesini gerektirir (Patton, 2014). Bu çalışmada; yerli ve yabancı turistlerin Saklıkent Kanyonu'nu nasıl algıladıkları ve betimlediklerine odaklanılmıştır. Ayrıca Saklıkent Kanyonu'nun turizm potansiyelinin kullanımına yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır.

Katılımcılar: Araştırmanın katılımcılarını; Saklıkent Kanyonu'na gelen yerli ve yabancı turistler oluşturmaktadır. Katılımcılara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin betimsel veriler

Betimsel Veriler	
Cinsiyet	f
Erkek	16
Kadın	17
Toplam	33
Uyruğu	f
T.C.	31
Yabancı	2
Toplam	33
Kaçıncı kez geldikleri	
Birinci	14
İkinci	6
Üçüncü	1
Dört ve daha fazlası	12
Toplam	33

Verilerin Toplanması ve Analizi: Araştırmada yerli ve yabancı turistlerin görüşlerini almak amacıyla, araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizine başlamadan önce her katılımcının anket formu incelenmiş ve formlar kodlanmıştır. Formlar kodlanarak bir sıraya konulmuştur (Ör: K1/Katılımcı 1, K2/Katılımcı 2). Açık uçlu sorulardan oluşan anket formu ile toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz dört aşamada gerçekleştirilmiştir: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ile bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3. BULGULAR

İçerik analizi sonucunda “Yerli ve Yabancı Turistlerin Gözünden Saklıkent Kanyonu” teması altında; Saklıkent Kanyonu'nu tercih etme nedenleri, Saklıkent Kanyonu çevresinde görülmesi gereken yerler, Saklıkent Kanyonu'ndaki olumsuzluklar, Kanyon ve çevresindeki yöre halkının özellikleri, Kanyonun potansiyelini daha etkili kullanmak için öneriler kategorilerine ulaşılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Saklıkent Kanyonu ve çevresine ilişkin görüşleri

Kategori	Kod	Açıklama	f
Saklıkent Kanyonu'nu tercih etme nedenleri	Doğal güzellikler	Doğal güzellikleri gözlemlemeyi ifade eder.	10
	Tavsiye	Katılımcıların arkadaş, komşu vb. kişilerden kanyon ve çevresinin güzel olduğunu duyduklarını ifade eder.	10
	Merak	Katılımcıların kanyon ve çevresini merak duygusuyla görmek istediklerini belirtir.	5
	Turistik gezi	Turistik gezi amaçlı ziyaretlerin olduğunu belirtir.	3
	Vakit geçirmek	Kanyonda güzel vakit geçirmeyi ve eğlenmeyi ifade eder.	2
Saklıkent Kanyonu çevresinde görülmesi gereken yerler	Gizlikent Şelalesi	Katılımcıların kanyon ve çevresinde görmek istedikleri yerleri belirtir.	7
	Tlos Antik Kenti		5
	Yakapark		4
	Dalyan		2
	Letoon-Xanthos		2
	Ölüdeniz		2
	Patara Antik Kenti		1
	Kelebekler Vadisi		1
	Girmeler Kaplıcası		1
	Kemer ve çevresi		1
	Göcek		1
	Karadere Plajı		1
	Girdev Yaylası		1
	Faralya		1
Kabak Koyu	1		
Saklıkent Kanyonu'ndaki olumsuzluklar	Çevre Kirliliği	Kanyonda çöp kutularının yetersiz olması ve doğal taşların üzerlerine yazıların yazılması vurgulanır.	13
	Pahalılık	Genel olarak ücretlerin fazla olduğunu özellikle Kanyona giriş ücretinin fazla olmasını ve lokantalardaki yüksek fiyatları ifade eder.	8
	Çok Kalabalık Yol	Kanyondaki yoğunluğu ve kişi sayısının fazla olmasını belirtir. Özellikle yaya yolunun dar olmasını belirtir.	4
	Güvenlik	Kanyondaki güvensiz ortam vurgulanır.	5
	Otopark	Otopark sorununu ve yetersizliğini açıklar.	3
Kanyon ve çevresindeki yöre halkının özellikleri	Samimi	Yöre halkının turistlere karşı samimi ve içten tavırlar sergilediğini ifade eder.	2
	Sıcakkanlı	Kanyona gelen kişilere karşı sıcak bir yöre halkının olduğunu ifade eder.	5
	Gülyüzlü	Yöre halkının gülyüzlü bir yapıda olduğunu belirtir.	4
	Nazik	Yöre halkının nazik olduğu vurgulanır.	3
	Yardımsöver	İnsanlara yardım etmeye çalışan bir yöre halkının varlığı vurgulanır.	2
	Çalışkan	Yöre halkının çalışmayı seven yönü vurgulanır.	2
	Soğuk	Yöre halkına ilişkin tek olumsuz kod olup, yabancılara karşı yöre halkının soğuk olduğunu belirtir.	1
Kanyonun potansiyelini daha etkili kullanmak için öneriler	Aktivite	Etkinliklerin artırılmasını ifade eder.	7
	Tanıtım	Kanyon ve çevresi hakkında daha çok reklamın yapılması gerektiğini belirtir.	4
	Doğal yapı	Kanyondaki doğal yapının bozulmaması gerektiği vurgulanır.	4
	Yeme İçme Sektörü	Lokanta, restoran ve kafeler hakkında düzenlemeleri belirtir.	4
	Çöp kutusu	Kanyondaki çöp kutularının artırılması gerektiği vurgulanır.	3
	Yol	Ulaşımın daha iyi olması adına yolların iyileştirilmesini ifade eder.	3
	Çevre düzenlemesi	Bölgede çevre düzenlemesinin gerekli olduğuna vurgu yapar.	3
	Güvenlik	Güvensiz bir ortam olduğundan güvenliğin artırılması gerektiği vurgulanır.	2
	Tabela	Yönlendirmelerin yetersiz olduğunu belirtir.	2
Park	Kanyon çevresindeki park sorununu ifade eder.	2	

Kanyonu gezip görmeyi neden tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Saklıkent Kanyonu'nu tercih etme nedenleri kategorisinde *doğal güzellikleri görmek, tavsiye, merak, turistik gezi, vakit geçirmek* kodları ortaya çıkmıştır.

Katılımcılardan on kişi kanyonun *doğal güzelliklerine* değinmiştir. Bazılarının görüşleri şöyledir:

"Doğal güzelliklerini gözlemlemek için geldim." (K3)

"Muhteşem bir doğa harikası. Buz gibi suyu, mini şelaleleri, yüksek dağ arası kanyonu, içeride kocaman incir ağaçlarının olması, doğal güzellikleri." (K22)

Tavsiye koduna ilişkin katılımcılardan on kişi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

"Arkadaşım tavsiye ettiği için geldim." (K9)

"Komşum tavsiye etmişti." (K10)

“Herkesin tavsiyesi üzerine gelip görmek istedim.” (K14)

“Yakınlarımızdan duymuştuk güzel olduğunu.” (K19)

“Çok methini duyduğum için geldim.” (K20)

“We came to Fethiye. It so people told us to visit canyon./Fethiye’ye geldik, insanlar bize kanyonu ziyaret etmemizi söyledi” (K26)

Merak kodu ele alındığında katılımcılardan beşi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Çok güzel olduğunu duymuştum. Merak ettim. Doğal yerleri gezmeyi seviyorum.” (K13)

“Merak ettiğim için kanyon ve çevresini gezip görmeyi tercih ettim.” (K29)

Katılımcılardan üçü turistik gezi amaçlı kanyon ve çevresini ziyaret ettiğini belirtmiştir. Bu duruma ilişkin alıntıya aşağıda yer verilmiştir:

“Turistik gezi amaçlı kanyonu tercih ettim.” (K16)

Vakit geçirmek koduna baktığımızda katılımcılardan ikisinin görüş beyan ettiğini görmekteyiz. Bu duruma ilişkin bazı görüşler şöyledir:

“Vakit geçirmek eğlenmek için Saklıkent kanyonunu tercih ettim.” (K6)

Katılımcılar, Kanyon ve çevresinde görmek istedikleri yerlere ilişkin görüş beyan etmiştir. Tablo 2’de, Saklıkent Kanyonu çevresinde görülmesi gereken yerler kategorisinde *Gizlikent Şelalesi, Tlos Antik Kenti, Yakapark, Dalyan, Letoon-Xanthos, Ölüdeniz, Patara Antik Kenti, Kelebekler Vadisi, Girmeler Kaplıcası, Kemer ve çevresi, Göcek, Karadere Plajı, Girdev Yaylası, Faralya, Kabak Koyu* kodları ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların Saklıkent Kanyonu’ndaki olumsuzluklar konusunda görüşleri ise *çevre kirliliği, pahalılık, çok kalabalık, ulaşım/yol, güvenlik, otopark* kodları altında ele alınmıştır (Tablo 2).

Katılımcılardan on üçü ifadelerinde Saklıkent Kanyonu’ndaki olumsuzluklara ilişkin *çevre kirliliği* üzerinde durmuştur. Bu duruma ilişkin alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Çevre kirliliği ciddi bir sorun. Çevre temizliğinin yapılamamasından ziyade ziyaretçilerin bilinçlendirilmemesi ve yeterli, caydırıcı cezaların olmamasından dolayı birçok atık madde kanyonun içerisinde birikmiş. Doğal taşların üzerlerine de çamur ya da yapay boyalarla birçok yazı yazılmış.” (K3)

“Çöp kovaları yok ve poşetler kötü.” (K4)

“Çöpler sadece siyah torbalardan ziyade estetik çöp kutuları olsa daha güzel görünürdü. Etrafta da çöpler vardı.” (K5)

“Olumsuzluklar Kanyon içerisindeki kayalara insanların bilinçsizce yazdıkları yazılar veya resim yapmaları” (K24)

Katılımcılardan yedisi *pahalılığa* özellikle giriş ücretinin fazla olmasına ve lokantalardaki yüksek fiyatlara değinmişlerdir. Bazılarının görüşleri şöyledir:

“Lokantalar pahalı.” (K2)

“Fiyatlandırma aşırı yüksek ve çok değişken.” (K4)

“Oldukça pahalı.” (K8)

“Giriş ücretini, müşteriler pahalı buluyor.” (K15)

“Giriş ücreti çok yüksek müze kart girişte geçerli değil.” (K32)

Katılımcılardan on kişi kanyonun *çok kalabalık* olduğuna değinmiştir. Bazılarının görüşleri şöyledir:

“Çok kalabalık.” (K10)

“Aşırı kalabalık olması dışında bir olumsuzluk yok.” (K21)

“Yoğunluğu olumsuz bir durum.” (K29)

Yol koduna baktığımızda katılımcılardan beşinin dar ve kötü yaya yolu ifadelerini içeren görüşler beyan ettiğini görmekteyiz. Bu duruma ilişkin alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Yollar dar ve kötü.” (K11)

“Yaya yolu çok yoğun ve dar, geliş ve gidiş olarak iki ayrı yol daha iyi seçenek olabilir.” (K16)

“Kanyon girişinde yaya yolu dar. Genişletilirse iyi olur.” (K17)

“Kanyon geçiş kısmı çok dar.” (K18)

Katılımcılardan üçü güvenlik sorununa kanyondaki güvensiz ortama değinmişlerdir. Bazılarının görüşleri şöyledir:

“Geçiş alanları çok güvensiz.” (K29)

“İçeride pek denetim, görevli yoktu bu yüzden biraz güvenlik açığı vardı.” (K5)

“Güvenlik sıfır.” (K12)

Otopark koduna ilişkin katılımcılardan ikisi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Kanyon ve çevresinde otopark sorunu var.” (K22)

“Otopark yetersizliği kanyon ve çevresindeki olumsuzluklardan biri.” (K24)

Katılımcıların yöre halkının özellikleri konusunda görüşleri *samimi, sıcakkanlı, güler yüzlü, nazik, yardımsever, çalışkan, soğuk* kodları altında ele alınmıştır (Tablo 2). Daha çok olumlu özelliklerin öne çıktığı görülmektedir.

Samimi kodu ele alındığında katılımcılardan beşi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Samimi sıcak yapıya sahip yöre halkının varlığı.” (K1)

“Gayet samimi ve içten insanlar.” (K14)

Katılımcılardan beş kişi yöre halkının *sıcakkanlı* olduğuna değinmiştir. Bu duruma ilişkin alıntıya aşağıda yer verilmiştir:

“Yöre halkı sıcakkanlı.” (K23)

Katılımcıların dördü yöre halkının *güler yüzlü* olduğuna değinmişlerdir. Bazılarının görüşleri şöyledir:

“Kanyon ve çevresinde keyifli kişiler. Güler yüzlüler”. (K16)

“Kanyonun büyüleyici bir güzelliği var. Halk güler yüzlü”. (K32)

Nazik koduna ilişkin katılımcılardan üç kişi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Yöre halkı gayet nazik insanlar.” (K4)

“Gayet nazikler.” (K30)

Yardımsever kodu ele alındığında katılımcılardan ikisi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Yardımsever insanlar.” (K21)

Çalışkan koduna baktığımızda katılımcılardan ikisinin görüş beyan ettiğini görmekteyiz. Bu duruma ilişkin bazı görüşler şöyledir:

“Çalışkan emek vererek gelir elde etmeye çalışan insanlar.” (K3)

Katılımcılardan bir kişi yöre halkının *soğuk* olduğunu belirtmiştir. Bu duruma ilişkin alıntıya aşağıda yer verilmiştir:

“Yabancılar karşı soğuklar.” (K11)

Katılımcılar kanyonun potansiyelinin daha etkili kullanılabilmesi için bazı önerilerde bulunmuşlardır. Kanyona ilişkin belirttikleri olumsuzluklarla ilişkili, bağlantılı önerilerin sunulduğunu görmekteyiz. Kanyonun potansiyelini daha etkili kullanmak için öneriler kategorisinde *aktivite, tanıtım, doğal yapı, yeme içme sektörü, çöp kutusu, yol, çevre düzenlemesi, güvenlik, tabela, park* kodları ortaya çıkmıştır (Tablo 2).

Aktivite koduna ilişkin katılımcılardan yedi kişi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Daha fazla doğa sporu aktivitesi (zipline vb.) yapılabilir.” (K3)

“Etkinlikler safariler daha çok ve uygun fiyatlı olmalı.” (K4)

“Aktiviteler biraz daha fazla olmalı.” (K6)

Katılımcıların dördü *tanıtım* konusuna dikkat çekmiştir ve kanyon hakkında reklam çalışmalarının yetersiz olduğuna değinmişlerdir. Bu duruma ilişkin bazı görüşler şöyledir:

“Tanıtım çalışmaları yeterli olmalı.” (K1)

“Daha çok reklam yapılmalı.” (K23)

“Tanıtım ve reklam yapılmalı.” (K24)

“Daha çok reklamı yapılmalı.” (K25)

Doğal yapı koduna baktığımızda katılımcılardan dördünün doğal yapının, dokunun bozulmaması gerektiğini içeren görüşler beyan ettiğini görmekteyiz. Bu duruma ilişkin alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Doğallığın bozulmamasını öneriyorum.” (K13)

“Doğal yapısı bozulmadan bu şekilde kalması en doğru diye düşünüyorum.” (K14)

“Ticari olmayan fakat doğal güzelliklerin daha öne çıkarılmasına yönelik yatırımlar yapılabilir.” (K24)

Katılımcılardan dördü *yeme içme sektörüne* yani lokanta, restoran, kafe gibi mekânlara dikkat çekmiştir.

“Lokanta, restoran, kafeler çeşitlendirilmeli fiyat denetimi sağlanmalı. Kanyondaki kafe, oturma alanı düzenlenmeli.” (K4)

“Restoran sayısı artırılabilir ve fiyatlar düşebilir.” (K28)

Çöp kutusu koduna ilişkin katılımcılardan üç kişi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Kanyonun içerisine çevreye uyumlu çöp kutuları yapılabilir.” (K3)

“Çöp kovaları yapılmalı, kanyona yerleştirilmeli.” (K4)

Yol koduna baktığımızda katılımcılardan üçünün görüş beyan ettiğini görmekteyiz. Bu duruma ilişkin bazı görüşler şöyledir:

“Yollar iyileştirilmeli.” (K2)

“Nehir içinde ve yollarda düzenlemeler hoş olur.” (K11)

Katılımcılardan üç kişi *çevre düzenlemesi* konusuna dikkat çekmiştir. Bu duruma ilişkin alıntıya aşağıda yer verilmiştir:

“Çevre düzenlemesi yapılmalı.” (K24)

Güvenlik kodu ele alındığında katılımcılardan ikisi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin alıntıya aşağıda yer verilmiştir:

“Kanyon çevresinde güvenlik artırılabilir.” (K5)

Tabela koduna ilişkin katılımcılardan iki kişi görüş beyan etmiştir. Bu duruma ilişkin alıntıya aşağıda yer verilmiştir:

“Tabela ve yönlendirmeler yeterli olmalıdır.” (K1)

Katılımcılardan ikisi *park* konusuna ve yetersizliğine değinmişlerdir. Bazılarının görüşleri şöyledir:

“Park sorunu ve giriş çıkışlar. Çok sorun var.” (K15)

“Otopark kapasitesi artırılmalı.” (K24)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Saklıkent Kanyonu'nun (Seydikemer-Muğla) Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme, adlı çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Yerli ve yabancı turistlerin Saklıkent Kanyonu'nu

nasıl algıladıkları ve betimlediklerine odaklanılarak Saklıkent Kanyonu'nun turizm potansiyelinin kullanımına yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır.

Saklıkent Kanyonu, Güneybatı Anadolu'da Muğla ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Kanyon, 29° 24'20"-29° 32' 10" doğu meridyenleri ile 36° 24' 35"-36° 28' 25" kuzey paralelleri arasında bulunmaktadır. Kanyonun kuzeyinde, Akdağ ve onun batıya uzantısı olan yamaçları; doğusunda, Elmalı Polyesi; güneyinde, Dumanlı Dağı; batısında Eşen Ovası yer almaktadır.

Uygulanan anket sonuçlarına göre katılımcılar;

Kanyonu gezip görmeyi neden tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Saklıkent Kanyonu'nu tercih etme nedenleri kategorisinde *doğal güzellikleri görmek, tavsiiye, merak, turistik gezi, vakit geçirmek* kodları ortaya çıkmıştır.

Kanyon ve çevresinde görmek istedikleri yerlere ilişkin görüş beyan etmişlerdir. Saklıkent Kanyonu çevresinde görülmesi gereken yerler kategorisinde *Gizlikent Şelalesi, Tlos Antik Kenti, Yakapark, Dalyan, Letoon-Xanthos, Ölüdeniz, Patara Antik Kenti, Kelebekler Vadisi, Girmeler Kaplıcası, Kemer ve çevresi, Göcek, Karadere Plajı, Girdev Yaylası, Faralya, Kabak Koyu* kodları ortaya çıkmıştır.

Saklıkent Kanyonu'na ait olumsuzlukları ise *çevre kirliliği, pahalılık, çok kalabalık olması, ulaşım/yol, güvenlik, otopark* olarak belirtmişlerdir. Bu sorunlar içerisinde *çevre kirliliği* ön plana çıkmaktadır.

Yöre halkının çoğunlukla *samimi, sıcakkanlı, güler yüzlü, nazik, yardımsever, çalışkan* olduklarını belirtmişlerdir. Daha çok olumlu özelliklerin öne çıktığı görülmektedir.

Kanyonun potansiyelinin daha etkili kullanılabilmesi için de bazı önerilerde bulunmuşlardır. Kanyon ve çevresine ilişkin belirttikleri olumsuzluklarla ilişkili, bağlantılı önerilerin sunulduğunu görmekteyiz. Kanyonun potansiyelini daha etkili kullanmak için öneriler kategorisinde *aktivite, tanıtım, doğal yapı, yeme içme sektörü, çöp kutusu, yol, çevre düzenlemesi, güvenlik, tabela, park* kodları ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak kanyonu ziyaret eden yerli ve yabancı katılımcıların Saklıkent Kanyonu'nun doğal güzelliklerini görmek için yöreye geldikleri, yakın çevrede yer alan doğal, antik ve kültürel yerleri de ziyaret ettikleri anlaşılmaktadır. Ortalama her yıl 600.000 kişinin ziyaret ettiği kanyonun potansiyelinin tam kullanılması ve sürdürülebilirliği için;

-Kanyon ve çevresini kapsayan çevre düzenlemesinin yapılması. Bu konuda kanyon içerisi ve dışındaki çöp kutularının uygun yerlere konuşlandırılması ve sık sık çöplerinin alınması, kanyon içi ve dışındaki alanlarda bilgilendirici tabelaların yerleştirilmesi, Seydikemer ilçesi kesiminde kalan otopark alanının genişletilerek düzenlenmesi.

-Kanyon ve kanyona ulaşım güzergahında yer alan işletme sahiplerine, yöre halkına ve çalışanlara sürdürülebilir bir turizm için yapılması gerekenleri içeren periyodik eğitimlerin verilmesi.

-Saklıkent Kanyonu, yakın çevresindeki Tlos Antik Kenti, Yakapark, Gizlikent Şelalesi, Girmeler Kaplıcası ile entegre edilerek değerlendirme yoluna gidilmelidir.

-Saklıkent Kanyonu'na gelen yerli ve yabancı turistlerin yörede kalıcılığını arttırmak için doğa ile iç içe konaklama ve destinasyon merkezleri oluşturulmalı.

-Kanyonun ulusal ve uluslararası arenada tanıtım ve reklam çalışmalarına öncelik verilmesi. Bu konuda yörenin kültürel dokusu, doğal güzellikleri, ucuz ve kaliteli hizmet sektörü ön plana çıkarılmalı ve tanıtılmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Akşit S. (2007). Doğal Ortam Duyarlılığı Açısından Sürdürülebilir Turizm, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 441-460.
2. Aydınöz, D., İbret, B. Ü. & İmat, F. (2012). Jeolojik Miras Açısından Değerlendirilmesi Gereken Bir Yöremiz: Boyabat Sultansuyu Bazalt Sütunları. I. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (s. 137- 146). Erzurum.
3. Aylar, F.-Çoban, A. (2006). "İncesu Yarma Vadisi (Ortaköy-ÇORUM)", *Marmara Coğrafya Dergisi*, 14,121-136, İstanbul.
4. Bozyiğit, R. (1997). *Eşen Çayı Havzasının Jeomorfolojisi*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul.
5. Buckley, R. (2010). 'Environmental Inputs and Outputs in Ecotourism: Geotourism with a Positive Triple

- Bottom Line? ', Journal of Ecotourism, Vol.2, No. 1, pp. 76-82.
6. Collin P.H. (2004). *Dictionary of environment&ecology*. 265, Bloomsburypublishingplc, London.
  7. Diker, O-Taşkın Deniz, T.- Çetinkaya, A. 2016, Jeoturizm Kapsamında Safranbolu'da Coğrafi Kaynakların Değerlendirilmesi ve Safranbolu Jeoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi, *Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 334-348
  8. Doğan, U.-Koçyiğit, A. (2018). Morphotectonic Evolution of Maviboğaz Canyon and Suğla Polje. SW Central Anatolia, Turkey. *Geomorphology* 306, 13-27.
  9. Erdoğan, N. (2003). *Ekoturizm ve Yaban Hayatı*, İstanbul: Erk Yayıncılık.
  10. Godfrey, K. B. (1996). *Towards Sustainability? Practicing Responsible Tourism*. U.S.A, WB: Lynn Harrison.
  11. Güngör, Ş. (2018). İç Anadolu Bölgesi'nin Turizm Coğrafyası. Ö. Sertkaya Doğan ve E. Duran (Editörler), *Türkiye Turizm Coğrafyası içinde* (s 501-541). Çanakkale: Paradigma Akademi.
  12. Güngör, Ş. ve Vural, E. (2021). Sürdürülebilir Turizm ve Planlaması. M. Doğan, M. Köse ve F. Ayhan (Editörler), *Coğrafi Planlama içinde* (s 131-148). Ankara: Pegem Akademi.
  13. Heggie, W. T. (2009). *Geotourism and Volcanoes: Heath Hazards Facing Tourists at Volcanic and Geothermal Destinastions, Travel Medicine and Infectious Disease*, 7, pp. 257-261
  14. İbret, B.Ü.-Cansız, E. (2016). Kanyon Turizmi ve Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi Gereken Bir Yöre: Küre Ersizlerdere- Karacehennem Kanyonu, *Maramara Coğrafya Dergisi*, 34, 107-117, İstanbul.
  15. Kuter, N. & Ünal, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri, *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 9 (2): 146-156.
  16. Nazik, L., (2010). Türkiye Morfolojisinde Kanyonlara Yeni Bir Yaklaşım: Mağara Kanyonlar. *Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu*, 11-13 Ekim, Afyonkarahisar.
  17. Özdemir, M. A., Şenkul, Ç. (2008). İsehisar-Afyon Çevresinde Jeomorfolojik Anıt Şekillerin Turizm Potansiyeli. *Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu*, (Prof. Dr. Mehmet Ardos anısına), (s. 154-166). Çanakkale.
  18. Özgüç, N. (2003). *Turizm Coğrafyası Özellikler-Bölgeler*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
  19. Öztürk, B. (2005). Çarşamba Çayı Boğazı'nın (Suğla ve Konya Ovası) Oluşum ve Gelişim Özellikleri, *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı 45, s.1-15, İstanbul.
  20. Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir (Ed). Ankara: Pegem Akademi.
  21. Soykan, A. (1996). Kepsut-Susurluk Kuzeyi Arasında Susurluk Çayı Vadisinin Jeomorfolojisi, *Türk Coğrafya Dergisi*, 31, 115-138, İstanbul.
  22. Şengün, M.T. (2011). Saklıkent Canyon (Fethiye- Turkey), *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 19, 571-579.
  23. Tandoğan, A. (1988). İncesu Vadisinde (Çayeli) Coğrafya Gözlemleri, A.Ü. *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 11, 91-110, Ankara.
  24. Tolungüç, A. (1990). *Turizm'de Tanıtım ve Reklam*, İstanbul: Mediacat Yayınları.
  25. Tuna, M. (2007). *Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği)*, Ankara: Detay Yayıncılık.
  26. Turoğlu, H., Özdemir, H. (2005). "Bartın İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi" *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13, 97-116.
  27. Ulsan, Y.&Bathan, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 243-260.
  28. Weaver, D. (1999). Magnitude of Ecotourism in Costa Rica and Kenya. *Annals of Tourism Research*, 792-816.
  29. Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.